

Elias Mascov

Discursus Studenticus ...

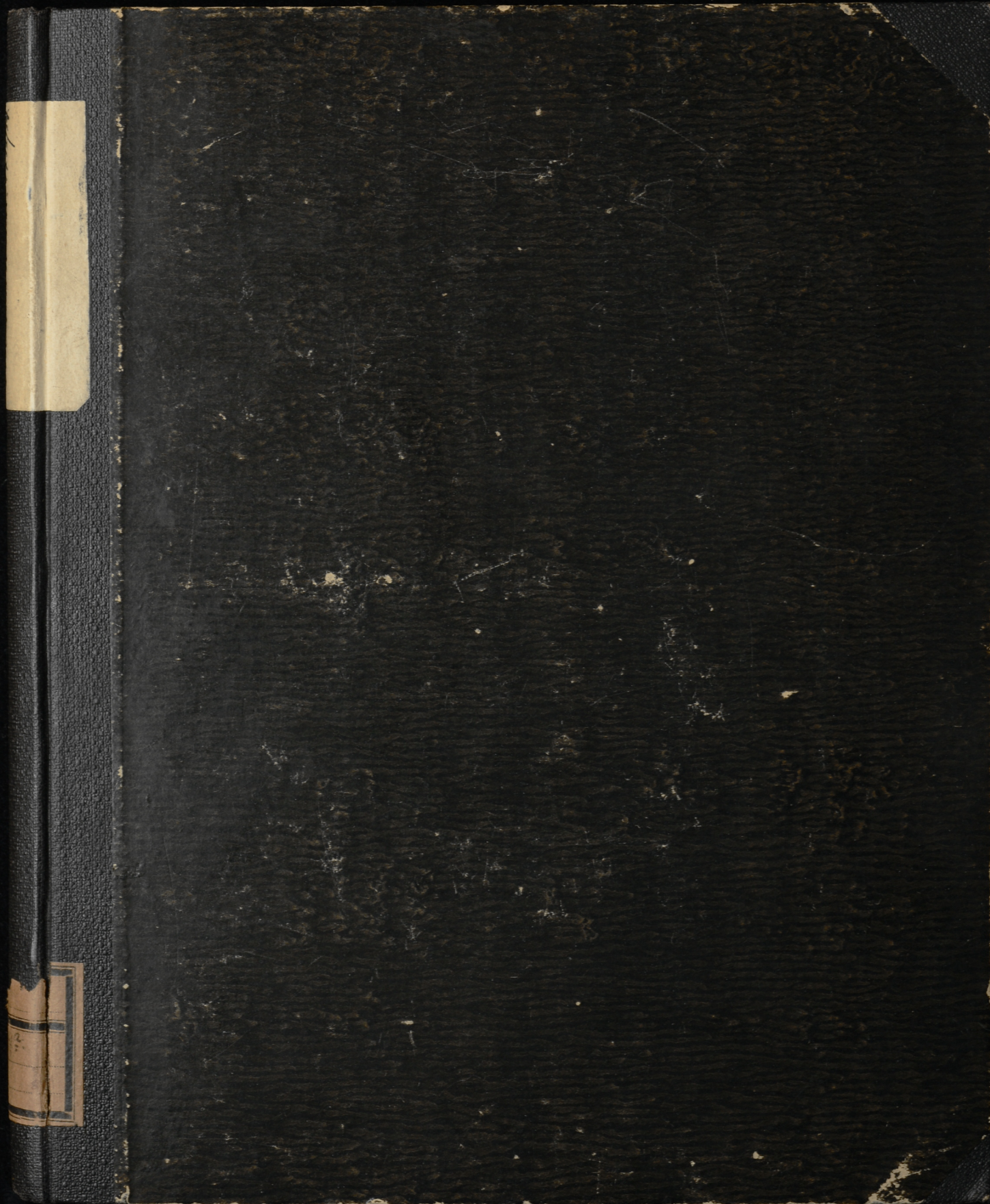
Pensum Duodecimum : Nobilissimus Apatr kai Amtr Ex Se Ipso Natus. Quod Viro ... Ern. Joh. Frid. Mantzelio ... Sceptra Aurea Academiae Varniacae Anno MDCCXXXIV. Die XX. Octobr. ...

Rostochii: Adler, 1734

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn828612862>

Band (Druck) Freier Zugang

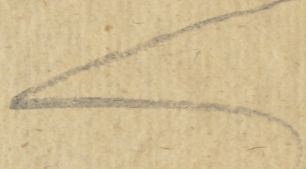

MK-7973^a.

262

Fr. Bachmann

15 Briefen

1732-35

Wol micrum

U. - Bibe. hat unsern Teil!

PENSUM DUODECIMUM
ΔΙΑΝΟΗΜΑΤΟΣ ΣΤΟΙΧΕΥΤΙΚΟΥ,

i. e.

NOBILISSIMUS
ἈΠᾶΤΩΡ καὶ ἈΜΗΤΩΡ
EX SE IP SO NATUS.

QUOD
V I R O

MAGNIFICO, CONSULTISSIMO,
EXCELLENTISSIMO,

DN. ERN. JOH. FRID.
MANTZELIO,

PHIL. ET JUR. UTR. DOCTORI UBIQUE CE-
LEBRATISSIMO, INSTITUTIONUM PROF. PUBL. ORD.
MERITISSIMO, AMPLISSIMÆ FACULTATIS JURIDICÆ
DECANO SPECTABILISSIMO,

PRÆCEPTORI SUO FIDELISSIMO
OMNI FILIALIS OBSERVANTIÆ CULTU
SUSPICIENDO,

SCEPTRA AUREA
ACADEMIÆ VARNIACÆ

ANNO MDCCXXXIV, DIE XX, OCTOBR.
TERTIA VICE

CAPESENTI,
in scribebat

ELIAS MASCOVIUS,

Stipendii Candidatus.

ROSTOCHII, Typ. JO. JAC. ADLERI, SER. PRINC. & ACAD. Typog.

PRÆLOQUIUM.

§. I.

Nobilitatem aliam esse *Sanguinis*, aliam *Sanguinis & Virtutis* simul, aliam *Virtutis* tantum vel *Μονοφθαλμος* perspiciat. Quare CICERO (a) non sine ratione *ἰσοχῆν* inter & *εὐγενεῖαν* Illam virtute Hanc sanguine nitentem distinguit, dicens, non paucos sanguine nobiles, omnibus infames vitiis reperiatis. Quis vero Istos *Nobiles* in *Positivo* gradu consideratos, omni Jure *Patet & Miss Junctet* audientes, ullo prosequeretur honore. Nobilitatem etsi eximiam quiddam statuas, nihilominus si iis rebus, quibus paratur, destituta sit, quid aliud, quam statua, nihil præter speciem representans, aut cadaver pulchrum? Nasci ex magno genere forruitum est nec ultra æstimandum: Ast vero odisse vitia amore virtutum id est, quod Vulgo nos eripit. Quid enim nobilem, quid generosum dixerim, qui ignarissimus omnium sit? qui in avaritia, fastu, ferocia nobilitatem ponendo amittat? qui libidinibus conflagret? Nec animalia quidem a genere aut parentibus æstimaveris; & ea tantum generosa dicimus, quæ vi ac robore maxime valent; Quanto rectius id in hominibus fiat? Secundæ namque autoritatis sidus luna est, quia

quia non sibi ipsa, sicut Princeps Astrorum Sol sufficit lumen, sed haurit ab eo & numatur; Sic primo loco etiam excidunt, quorum laus omnis in origine est & aliunde dependet. Unde per quam sapientissime IMPERATORES solche Schuffren ne dignos quidem judicaverunt, qui auro, Serico, margaritis & cujuscunque generis unionibus sese exornarent (b). Sed quid? Dantur interim tot myriades generis decus in sanguinis prerogativa & titulo ponentes. Nec mirum! cum hodie mediocriter saltem insaniisse pro laude est.

- (a) Lib. III. Epist. VII. ad Famil. (b) Conf. R. J. de Anno 1500 verb. die von Adel, so nicht Ritter oder Doctores seynd sollen kein Gold noch Perlen öffentlich tragen. Nec abludivit ab hac constitutione Imperiali Reformatio Vestiaria sive ordinatio Politica Inferioris Austriae de Anno 1671.

§. II.

In *Comparativo* Nobilem sive *Nobiliorem* dicimus & *sanguine* & *virtute* alios praestantem. Non fallunt quidem temere natae feliciter indoles. Surgunt in ortus suos generosa Semina, nec ab natura stirpis abeunt surculi. Insequuntur vel vestigia ex quibus nati sunt, eandem ut contingant avidi metam, quae gentis Auctores in id fastigii extulit. Sicuti autem egregium, alienum tamen erat, non vili ortu trahere genus & natum esse nobilitatis antiquae Splendore claris inclutisque; ita majus excellentiusque omnino est, praestare per se egregiis dotibus. Nam parum lucis parentibus debens, amplius saltem aut non tenuius certe, vel proximum quoque sibi ipse circumdat lumen virtute & sanguine illustris. Quippe male tuerur natalium decus, qui a Majorum virtute desciverit. Quibus parata initio artibus, iisdem servanda quoque nobilitas. Generis antiquitati proinde virtutes & artes merito junxeris. Quo facto JOH. SCHMIDII (a) facile evitabis epicrisin.

- (a) In disp. de Heroum filiis noxis.

§. III.

Ad *Superlativum* Nobilitatis seu *Nobilissimum* accelerantes, ho-

minem cum SOCRATE solo metiendum animo existimamus, corpore duntaxat organo ejus habito; tanto minus miraturi ea in homine, quæ neque ipse homo sunt corpori non nisi inserviando apta. Recte quidem idcirco SUMMUS ARISTOTILES ad consequendum suum illud ac ultimum bonum, quod in composito virtutibus & sapientia animo præclarisque inde promergentibus actionibus non potes non statuere, multum facere opes existimavit; nam si fateri verum volumus, magnum sæpe ad bonam mentem impedimentum præbet paupertas, quo minus opibus destitutus prorsus, multas exerceas virtutes juxta illud:

*Opes merse merito sunt forti viro
Quia dives arca veram laudem intercipit.*

Hæc autem etsi pro divitiis opibusque bene dicantur; non tamen propterea eæ supra virtutem & cætera, quibus Nobilissimus coruscet, æstimanda sunt, quia istiusmodi commoda incommoda iis ipsis haut raro sint. Huic e contra incommoda sint commoda, cum & sortita sit Sapientiam paupertas. Ut ea propter sit Nobilissimus parentum virtute & gloria superior, imo illis Illustrior conspectiorque, recte censente JOH. REFTELIO (a). Sed nunc ad thema ipsum pertractandum.

(a) In Dissertat. Philosoph. de Honesto emergendi Studio Sect. IV. pag. 7.

SECTIO PRIMA
DE
PARTUM NOBILISSIMI
ANTECEDENTIBUS.

§. I.

Omne Initium grave conquerebatur ILLE (a). Virgini primum parienti partus majore causatur dolores. Via invia vel ingredientem viatorem deterret. Interim audenti fortuna juvat. Relatio est inter initium, medium & finem. Relata autem sunt

sunt simul natura. Ob eam causam egressus testetur de ingressu
Idem enim non est primum & ultimum,

(a) Vaccam cauda apprehensam sublaturus, cum non liceret
capite.

§. II.

De Nobilissimi partum antecedentibus dicturi præmonemus,
nobis non esse animo, multa communicare cum B. L. de SALICIS
Francorum Nobilissimis, de quibus N. H. GUNDLINGIUS (a);
multo minus eum habebimus Nobilissimum, qui eo ipso nobilita-
tur, wann er in Champagne eine Adelige Fräulein heyrahetet,
ceu testantur Historiographi. Quod quidem hic locorum non pro-
cedit, interim könnte man auch hier wol Adelige Fräuleins zur
Genüge bekommen, allein dehortatur unumquemque ANONY-
MUS (b) wo wolte, dicens, ein Priester die Adelichen Schwäger
und Wurst- Reuter ernehren, die sich gar oft angeben würden,
können sie doch selber nicht einmahl ertragen, weisen sie einander
sich selber auffressen; nec de iis, qui ex arca nummaria vel PLUTO-
NIS cista Nobilitatem emendicant, sed qui doctrina & virtute ve-
ra & sincera nobilitatis suæ splendorem nanciscuntur, ceu loqui-
tur vere Nobilis HANS BÆZZ (a). Ut inde unusquisque per-
spiciat de DOCTORIBUS uti olim (d) ita & bodie NOBILISSI-
MIS præprimis verba factum iri.

(a) In den ausführlichen und vollständigen Discours über dessen Ab-
riß einer rechten Reichs- Historie Perodo I. §. 85. p. 99. (b)
In den vertheidigten Postillen- Reuter P. 50 (c) In Diff. Ju-
rid. de Imperio Romano- Germanico, Præside D. HENRICO
SCHUCKMANNNO habitæ Inscriptione Celsissimo DNO. JO-
HANNI Episcopo Lubecensi facta. (d) Afferente N. H. GUND-
LINGIO l. c. pag. 906.

§. III.

Antecedunt vero partum Nobilitatis Superlativa multa obsta-
cula. Ordine quo sese invicem tangunt, ut omnia & singula ex-
cipiamus, non e re erit. Sufficiant duo Notissima, *Illegitima Sti-
pendiorum Distributio*, & *Nepotismus*. Stipendiorum cum mentio-
nem

nem injicimus facile jam inde inferas, ea expetentis Matrem esse Peniam. Non autem sumuntur mihi Stipendia in eo significato quo in A. BUCHNERO (a) pro Salariis sc. Professoribus debitis; nec multus sum in Stipendiis militaribus de quibus GEORG. SCHÖNBORNERUS (b); sed accipio Stipendium in sensu Studentico, ubi notum illud vetustissimum ac Studiosis gloriosissimum:

Studenten

Die leben von den Renten,

Solten es auch nur die Stipendia seyn. Siquidem nil refert, utrum die Renten ex vivorum, an mortuorum cistis accedant.

(a) Epistol. P. II, Epist. VII, p. 344. (b) Polit. Lib. VI. Cap. XXX. pag. 484.

§. IV.

Quod vero saepius stipendia haut promerentibus porrigantur, iis scilicet qui scribere nesciunt, nec discere volunt i. e. *Agasibis*, in propatulo est & conquerendum. Hi vero otiosi Principium CHRISTOPH. SEEBACHII (a) amplectuntur Nummum necessitatis nil curantes, Stipendia ad pias causas legata, legant rursus Huic, Illi, Isti. Conqueruntur hanc perversam vivendi rationem PROFESSORES in suis Programmatibus ad lacrymas usque. Utne Theologica Programmata attingam, NOBILISSIMUS D. JOH. de KLEIN (b) Jctus & in morte vivens ERUDITOS penes ROSTOCHIENSES loquatur ipsissimis MEGALANDRI LUTHERI verbis; Es ist dieser Stadt ein grosser Schmach und Ehre, daß die hohe Schule hier (Wittebergæ) ist, und so viel feiner gelehrten Leute, die mit der himmlischen Lehre und guten Künsten umgehen; aber unter denen jungen Leuten (WITTEBERGENSIBUS non ROSTOCHIENSIBUS) sind etliche die nicht erkennen, daß sie in dieser Versammlung, als da die lieben Musæ, die guten ehrlichen Künste ihre Wohnung haben, ja der rechte Tempel der 3. Engel ist (non in eo sensu quo sumit STUDIO-SUS ROSTOCHIENSIS) fein nüchtern und züchtig leben sollen; sondern

Sondern richten Lermen und Tumult an, gleich als Sie unter den groben und Tyrannischen Leuten, die Cyclopes und Centauri sind genannt worden, und schänden die schöne Versammlung mit bösen Sitten und Ergernissen. En umbram alarum! Pecunia enim distributa male mala malo meruit mala maxima mundo.

(a) Quem refutatam vero dedit A. J. de KRAKEWITZ in Disput. Morali de Nummo Necessitatis CHR. SEEBACHIO opposita.

(b) In Programmate ad Festum Michaelis Anno 1693. condito.

§. V.

Unde vero tot lacrymæ? Ex *Nepotismo*, *Præteritum* non tam, quam *Præsens* occupante Seculum, forsitan & *Futurum*. Hæc herba pestifera pluribus Seculis ante, multos Reipublicæ & Literariæ & Politicæ causata est morbos. Effectus enim testatur de sua causa. O si vero PATRONI STIPENDIORUM natura CLEMENTIS IV. P. R. præditi *Nepotismum* odissent, longe feliciores facerent progressus literarum studia. Quid vero CLEMENS IV.? Habebat Nepotem ex Filia ante susceptum Pontificatum suscepta, maclum & ditatum tribus Patrimoniis Ecclesiasticis seu Præbendis, Canonicatibus hodie dictis. Huic optionem facit, ut ex tribus, quos possidebat unum, duobus relictis, retineret, dignitati & necessitati suæ sufficientem. Hoc vero ægre ferentibus Amicis, Hic prudenter respondebat, *Deum velle ut sua in pias causas erogarentur. nec esse dignum PETRI successorem, qui plus cognationi, quam pietati tribueret.* Hæc memorans ILLE tale Judicium interponit: *Utinam nostra ætatis Pontifices & Patroni stipendiorum imitarentur, & DEO, non autem Sanguini acquiescerent,* tradente JOH CONR. DÜRRIO (a). Maclum & redderemus PAULUM IV. P. R. si Hic iisdem ex rationibus *Nepotismum* removisset. Factum ipsum quidem laudem mereatur & scopo nostro accedit, verum intentio, daß er nur den Schein haben mögte, daß er ein Feind des Interesse wäre, da er doch sonst nichts als Krieg und Unruhe im Kopf gehabt, affectans licet vitam contemplativam N. H. GUNDLINGIO (b) merito improbat.

(a) In Ethica P. dogmatica Cap. XI. Aphorism. III. §. V. p. 416.

(b) l. c. Period. IX. §. II. p. 1085.

§. VI.

§. VI.

Num vero rebus sic stantibus Spei dulcedo abjicienda? Nul-
latenus. Etsi fortuna ἀλλοπρόσαλλος votis hucusque non responde-
rit, terga tamen non vertamus, non incepta deseramus. Ne si-
mus autem temulentis similes; quibus ex vino nihil est confiden-
tius cum fiducia rerum ex animi sententia eventurarum res arduas
aggressi e longinquo intueantur, etiam ea quæ fieri nequeunt, con-
cupiscant, propter magnitudinem Spei, quæ ostentatur, cupiditate
usum mentis & rationis singulis mortalium vincente. Quod est
absurdum. Nec tamen temere consulto inceptis rursus abistamus,
quippe quævis difficultates atque impedimenta, quæ occurrunt,
oculis caliginem non offundant & in vanos errores nos inducant.
Nam dum spiro spero mea spes est unicum stipendium ait Ille, Num
hoc vero aliquid impossibile? Minime. Possibile cum sit, ut *Tres*
Studiofi *Tringinta* & *Tres* profligent כָּרוֹם — כָּרוֹן ex ratione,
quam suppeditat PATER in Christo COLENDISSIMUS M. PE-
TRUS BECKERUS (a); Quid mirum itaque ut accidat in puncto
quod non speres in anno. Ab antecedentibus ad Partum Nobilis-
simi concomitantia.

(a) In Disput. Mathemat. de Multiplicatione Coroll. V. *Par nume-
rus debilior, impar potentior.* Nolo autem cæco igno-
rantia & imperitia impetu præcipites hi *Tres* in pericula se-
dent, quia dum hæc ingruerent, pœnitentia ducti sese pro-
ripiendo ludibrium hostibus deberent; quippe γλυκὺς
ἀπὲρ πόλεμος. De cætero Coroll. ita applicanti dabitur Venia.

SECTIO SECUNDA
DE
PARTUM NOBILISSIMI
CONCOMITANTIBUS.

§. I.

Fingas nunc Præceptores misericordia *Penie* captos lubenti ani-
mo ipsi scholas & *Publicas* & *Privatas* ἐν χάριτος aperuisse;
Studio-

Studiorum cursu haut infelicibus progressibus peracta, *Examinis Rigoroso* se subjiciens, emendicatis ad id nummis, *CANDIDATUS* laudatur. Quid nunc? Num jam recta interrupto pede sic itur ad astra? In fine videbimus cujus toni?

§. II.

Ist fängt der Kerl an sich hervor zu thun, prout vulgatum circumfertur proverbium. Confurgunt aetutum Adversarii laudis progerminantes abscissuri ramusculos. Concomitantur invidi eum praecipitatum euntes, ut ferme partus in partu expiret. Hic etiam sit sapientissimus, cui quod opus sit veniat in mentem, statim deest alter invidens, qui hujus bene inventis obtemperet. Magna conantem detertere audent hostis visus sibi occultus huic apertus. & utitur verbis: *magis nullius interest, quam tua, mi Amice, non imponi cervicibus tuis opus, sub quo concidas, quia forsitan Thyestes loricam Achillis non possat.* En Blanditias! Ecce Insidias!

§. III.

Quando vero *STUDIOSUS* sive *Theologia* wol auf einen *GENERAL - SUPERINTENDENTEM*; *Juris* auf einen *Canzler*; *Medicina* auf einen *Königlichen Leib-MEDICUM* studiren mag; *Prætereuntibus* tamen hac vice *Theologum* hæc non vel tantopere curantem ex admonitione Salvatoris, daß wer der Gröste hie auf Erden, dort im Himmel der Kleineste seyn würde, obviam procedit *Jctus*. Hic principium *LIVIANUM* (a) firmiter tenens, quod olim dum nullum fastidiretur genus, in quo eniteret virtus, creverit *IMPERIUM ROMANUM*, spem sperat, fore aliquando ut in casu, wo man nicht eines guten alten Adels, sondern eines guten Rahes und Verstandes benöthiget ist, da zwar ein Edelman, ein Graf oder sonst ein grosser Herr nichts mehr und besser als eine Persohn vom Mittel-Stande zu thun, aber wol mehr Unheil und Böses anzurichten vermag, ut id fastigium ascendat, præprimis cum nulli præclusa est virtus, omnes admittit nec census nec sexus eligit. Sed quid si contingeret da entweder der Kerl einem Stulto videatur unverständig, vel si hoc non, saltem

B

gerin,

geringes herkommens, plane ac si non saepe etiam Oltor verba opportuna locutus esset, ut in proverbio loquimur; vel si neque illud dasß er doch zum wenigsten zu jung, quasi CICERONEM ab eximia virtute progressum ætatis expectare oportuisset. Vah!

(a) Lib. IV.

§. IV.

Cum itaque sit, qui esse debet, commendatio Hic Ipse erit sui ipsius, mendacis licet involutus, proditus, traductus, infamia affectus, modo ceu HIPPIAS ELEUS vestibis manu propria confectis i. e. ut una omnes exponam *virtute* scilicet se induat. Sic omnes calumniatores pudore suffundet aliquando, qui Theatrum hujus orbis ingrediuntur ad munera publica emenda. Hi ipsi enim apparent veste mutuo accepta, quam aut Favor, aut Nummus, aut Amicus, aut quotidianus nocturnusque cursus mutuum dedit. Videntur ut ÆSOPI cornix alienis induta pennis sese elaturi non propriis, modo digni ad tempus videantur, qui munere aliquo fungantur. Ast emicat horum nuditas ex vestibus aliunde emendicatis, da sie denn auf der rechten Schan-Bühne der Ehren herunter purkelt. Firmo tum pede nititur virtute ambiens, non favoribus, non amicis, non nummis, quæ longe hic abesse debent. Hæc de partum Nobilissimi concomitantibus, jam ad consequentia.

SECTIO TERTIA

DE

PARTUM NOBILISSIMI CONSEQUENTIBUS.

§. I.

So dann ist der Kerl fertig, neque Patrem neque Matrem agnoscens i. e. ex se ipso natus. Qui proinde non quidem dicitur ein Edel-Mann in Positivo, veruntamen ein Edler-Mann in Comparativo gradu, utpote qui nobilior nobili i. e. NOBILISSIMUS. Quare Hic in comparatione omnino *Prima*, Ille vero

vero non nisi *Quinta* classis sit homo, ut loquar verbis H. OLIVARI (a). Sic per aspera ad astra itur per varios casus per tot discrimina rerum. Fortis autem hic poscitur animus, mortis terrore vacans, qui spatium vitæ extremum inter munera naturæ ponat ferendo quoscunque dolores, nesciat irasci, nihil cupiat, & potiores MINERVÆ atque HERCULIS ærumnas ducat sævosque labores & VENERE & plumis & SARDANAPALI cœnis. En Nobilissimum Hunc!

(a) Conf. Disput. de Numeri Quinarij Excellentia §. IX. Juncto Pense II. Discursus Studentici de Studiosi Monasterio Academico vacuo §. 4. ubi nostro scopo hic inservientia plura in notis occurrunt.

§. II.

Spiritus igitur NOBILISSIMO ex se nato inest Epictetis, Socratis, Epicuri, Senecæ, Bruti, Catonis. Philosophiam habet capitalem non labialem, i. e. Sie ist im Kopf und nicht auf den Lippen. Naturam non μερικῶς & in tantum, sed ὀλικῶς & in totum intelligit! Vivit in mundo, quasi extra mundum, infra coelum, quasi supra coelum, ne qua pavidum feriant minæ, si fractus illabatur orbis. Loquimur autem præprimis de Politico eeu NOBILISSIMO, quem quidem sat aperte indicat §. III. Sect. II. Persuadet hic sibi in tempore Stultitiam omnium vitiorum matrem, Amicitiasque pro lubitu & commodo erigi. Divites ignobiles oculo irretorto aspicit. Magnanimæ paupertatis ipsum non pudet. Pertinaciter insistit virtuti und gebrauchet sich einer Philosophischen doch dabey höflichen Freyheit. In mundo est non nisi accidens. En hæc talia Nostrum NOBILISSIMUM ad ἀπαθείαν i. e. Nichts empfindliche Leydens = Befreyung, naturalem bonitatem, & animi promptitudinem ducentia. Cum his autem conjunctam deprehendes Ipsum penes animum fidelissimum.

§. III.

Optimum quemque nunc fidelissimum putat je ehrlicher, desto treuer. Non respicit propria, non Personalia. Studet fidei bonum i. e. einen wackern und edleren Manne decenti. Uni

B 2

contra

contra omnes servitia præstare se præparat. Fidei nec rerum metas nec tempora ponit, obsequium sine fine daturus. Avaritia fidei non est Magistra. Intendit servire statu invidia & inopia vacante. Privata publicis postponit commoda rebus. Alios magnificando se ipsum parvifacit parvifaciendo autem se magnificat.

§. IV.

Porro nil nisi quod in oculos incurrit, credit, quamvis credulitas magis sit error quam culpa, & quidem in optimi cujusque mentem facillime obrepit, teste CICERONE (a). Saltém ex metu ne fallatur ita facit, quoniam qui facilis credit, facilis decipitur. *Ehnt also über solche Narren-Possen einen Sprung überweg.* Siquidem STATISTÆ hoc modo einen gar leicht übern Tölpel werffen. Superstitione Credulitatis Germano Judicium non sopitur tenebris obnubilaturque. Probe gnarus superstitione quisquis illaqueatus est, quod non possit effugere proximas misérias, proinde ipsum sibi ipsi Supplicium fugit, dum quæ non sunt mala, hæc fingeret esse talia; & quæ mediocria mala, hæc maxima faceret & lethalia, quo admissio errore mentis famularetur impietati. Quis vero quæso his mysteriosis non careret, *daun man bedarff keiner solchen Geheimnissen und Ceremonien ein Edler-Mann zu seyn.* Quippe CATO Romæ habebatur NOBILISSIMUS etsi ridendo vera Illi dicebat, scilicet non esse illud monstrum, quod arrose sint a Soricibus caligæ, sed monstrum habendum fuisse, si sorices a Caligis roderentur. Apage igitur in directum a Domo NOBILISSIMI omnem Infanitatem!

(a) Lib. Epist. I. Ep. XXIII.

§. V.

Hoc lapide angulâri posito superædificare intendit Justitiam. Quæ Politici NOBILISSIMI Principium & Finis. Principium in Pandectis. Finis in Praxi quotidiana. Etsi autem post lapsum Adami veri juris germanæque Justitiæ solidam & expressam effigiem nullam tenemus, umbrâs & imaginibus saltem utitur, quoad ejus facere potest. Quia non ut *Regula Lesbica* sufficiat omnibus, Beatus ergo qui minimis urgetur. DEum *Vertumnium* æmulari, commodo

commodo vero & honestate semper connexis, sibi proponit Cautelis CÆPOLLI imbutus. De cætero cæteris paribus ex Principio illius Galli & est Philosophus, quem quasi sibi auscultat dicentem: *Que bien souvent pour faire la Justice il ne faut pas tout ce, qui est juste* i. e. quod ad Justitiam servandam, non semper id, quod justum, opus sit.

§. VI.

Accedit ad hæc Prudentia. Hac insuper instructus bene memor est moniti ARISTOTELIS (a) Prudentiam & scientiam Civilem eosdem esse animi habitus. Quippe trium nostræ vitæ temporis est Domina, dum *præteritorum* meminit, *præsentia* dirigit, *futura* prospicit. Unde non potest non nullum Numen abesse, si sit *Prudentia* juxta JUVENALEM (b).

(a) Lib. VI. Eth. Cap. 8. (b) Satyr. X.

§. VII.

Exempla adducere non quidem attinet, cum plerique Nostri Nobiles *Minores Majoribus* suis id satis clare testantur, quantum distent æra lupinis. Historiæ locupletes Præteritorum testes vel ipse loquantur per omnia secula. Adducamus vero & Exempla *Nobilitatis superlativa*; Interim cum jam prævideo NOBILISSIMOS non quidem ratum habere, ut in faciem laudes, proinde duos NOBILISSIMOS ex se ipsis natos, quos insinuat ANTONIUS ÆMILIUS (a) tantum adducamus. In exemplis tibi sistit SPINOSAM Cardinalem, cui ceu NOBILISSIMO nihil non tribuebat Rex Hispaniæ PHILIPPUS II. ex modicis initiis, summus causarum fidei Quæstor & Consilii Castellani Præses, tantæ denique hic apud Regem autoritatis fuit, ut vulgo HISPANIÆ MONARCHA diceretur; & M. AGRIPPAM crebris & maximis a Principe cumulatum; Qui postea ipsi Cæsari formidabilis fuit, metuenti, ne secundo loco haud contentus de primo cogitaret. Adeo ut alter AUGUSTI amicus, MÆCENAS Principi dicere non dubitaverit: eo rem rediisse, ut AGRIPPA aut tollendus aut gener faciendus. Posterius novo scilicet affinitatis vinculo sibi devinciendum placuit, deditque Filiam JULIAM huic virtute NOBILISSIMO, verum genere igno-

bili, ut & ipsum sui nominis puderet. Ut silentii peplo involvam NOBILISSIMUM D. JOH. de KLEIN quem NOBILISSIMUS D. GEORGIUS DETHARDINGIUS (b) maximis merito cumulatim encomiis.

(a) In Libr. orationum orat. X. p. 250. (b) In Programme in Memoriam Viri Per - Illustris ac Excellentissimi JOH. de KLEIN conscripto.

§. VIII.

Cum autem non cuilibet quamvis MERITISSIMO contingat adire Corinthum i. e. daß er auch publice geadelt werde, quaeritur proinde, ob dieser auch ein NOBILISSIMUS dicendus? Respondetur, nihil refert utrum publica declaratio nobilitatis accedat, an minus. Quippe substantia potest esse sine accidente. Er ist und bleibt desfalls so wohl wie jener, cui Nobilitas externa accedit, ein NOBILISSIMUS in Superlativo. Quamvis propterea nunc tuus Pater sit Vespillo uti SCALIGERUS (a) de SCIOPIO scribit; vel non Princeps ceu SCIOPIUS (b) contra de SCALIGERO; ne tamen te ipsorum pudeat. Risum alias de se excitat BURRI (c) Magniloquentia in lutum postea incidans.

(a) Conf. Scioppii Scaligerum Hypobolimæum. (b) In Satyra: Hercules tuam fidem pag. 124. (c) De Notitia gentis BURRI legere est in Collect. Libr. Rar. pag. 243.

§. IX.

Hæc de NOBILISSIMO ex seipso nato. Licetne igitur nunc Vir MAGNIFICE pace tua hæc restrictis restringendis in TE applicare. Novi quidem gentem TUAM sat nobilem. Quis enim non legit audivitque MANTZELIOS? ROSTOCHIUM loquatur; sed quid? quæso nonne Majores TUI TE fuerunt Minores? Num ad id honoris fastigium hæcenus ullus MANTZELIORUM ascendit? Nullus. Primus est MAGNIFICUS RECTOR JOHANNES ERNESTUS FRIDERICUS MANTZELIUS. Bona mens autem quæ TUA est, mea hic congesta bene quin interpretetur, nullus dubito. Magnos enim metior virtute, non fortuna. Et profecto felicitati ingenii atque acri studio plus quam fortunæ jure meritoque

quoque debemus. Quippe ingenium excelsum Excelsi honore attingit gradum. Et jam certo certius, si divinare licet, quæ video MARCUM PORCIUM CATONEM, cui quidem splendor fortuna natales denegaverat, nobilitatem cum Imagine SUIS relicturum. Superiores enim virtute & gloria sunt MANTZELL NOSTRI INSIGNIA ACADEMICA hodie capeffentes omnibus MANTZELLS, indeque ILLUSTRIORES CONSPECTIORES. Uno verbo: NOBILISSIMI ἀγενεαλόγητοι. Ex seipsis itaque nati sunt NOSTRI MANTZELL, RECTOR hodie MAGNIFICUS ἀπάτωρ καὶ ἀμήτωρ. Eluctatur humo seque ad Sublimia attollit. Eluctando autem & attollendo comitatem nulli non manifestat suam. En VIRUM MAGNIFICUM omnibus recensitis Sect. Ill. qualitatibus exornatum, superabundantemque. VIVANT proinde RECTORIS MAGNIFICI Amici! PEREANT Inimici! Ita obtestatur Φιλανθρωπίαν MANTZELIORUM penitus expertus. Quandoquidem RECTORIS MAGNIFICI ἀρεταὶ ὁμιλητικῆ καὶ περὶ τὰς λόγους καὶ πράξεις, τὰς ἐν ταῖς ὁμιλίαις, καὶ ἐν τῷ συζῆν ὀπτιμαῖ erunt testes. Ad ultimum Vir NOBILISSIME, RECTOR hodie MAGNIFICE accipe non Poetæ, sed Versifici Leviora:

SEr DOCTOR MANTZELS Geist, Verstand und
Weisheit kenneſt,
Doch halt, was sage ich, ein Schöpfer versteht JHM nicht;
Der heist der Edelste, ja wer sich nach JHM nennet,
Auf dem wird dreyfach ruhn Desselben Geist und Licht.
Die dicke Finsternis kan dieser LEHRER dämpffen,
Da mancher Jünger sich zwar klüger düncken läst;
Jedoch ich bin gewiß, wenn diese solten kämpffen,
Der Jünger wiche bald, das macht er steht nicht fest.
Wer wolte denn also den Edelsten nicht lieben,
Weil DJESER schärffer sieht, und kleine Auglein hat,
Da jenes grosse Aug zwar lieset was geschrieben,
Indessen doch nicht sieht, frägt oft um Hülff und Raht. Ja.

Ja noch einander wil sich selbst baronifiren,
 Da nur der PUFFENDORF passive sich verhielt,
 Der Wolff wil ist zwen Schaaf mit Raht und That verführen,
 Doch mancher schießt vorbei, weil er nicht recht gezielt.
 Wer also Klugheit hegt, der sucht der Weißheits-Sonne,
 Ich meyn den L E Z R E R selbst, der andern gibt das
 Licht,
 Den NOBILISSIMUM, der Musen Freud und Wonne,
 Ich stimm ein VIVAT an. Wohl dem der dieses spricht!

ΕΠΙΜΕΤΡΑ.

- 1) NOBILISSIMI ambitio per se vitium, maximarum autem virtutum mater.
- 2) NOBILISSIMUS est neque ἀρεστος neque δισκολος.
- 3) NOBILISSIMUS cernit prius, quomodo discat, quam discere discit, ubi se didicisse negat.
- 4) NOBILISSIMUM magnis in rebus civilibus versaturum contra SCHWERTNERUM non oportet carere Religione, Uxore, Pudore.
- 5) Nudius Tertius nobilitatus est *Nobilis*, Heri *Nobilior*, Hodie NOBILISSIMUS i. e. der neue Adel ist eben so gut wie der alte, ja noch besser.
- 6) NOBILISSIMI des Ober-Parlaments in England optime bacillis albis discernuntur a *Nobilioribus* i. e. welche eines uhralten Adels und einen schwarzen Stab in der Hand halten.

SYLLOGISMUS

AD

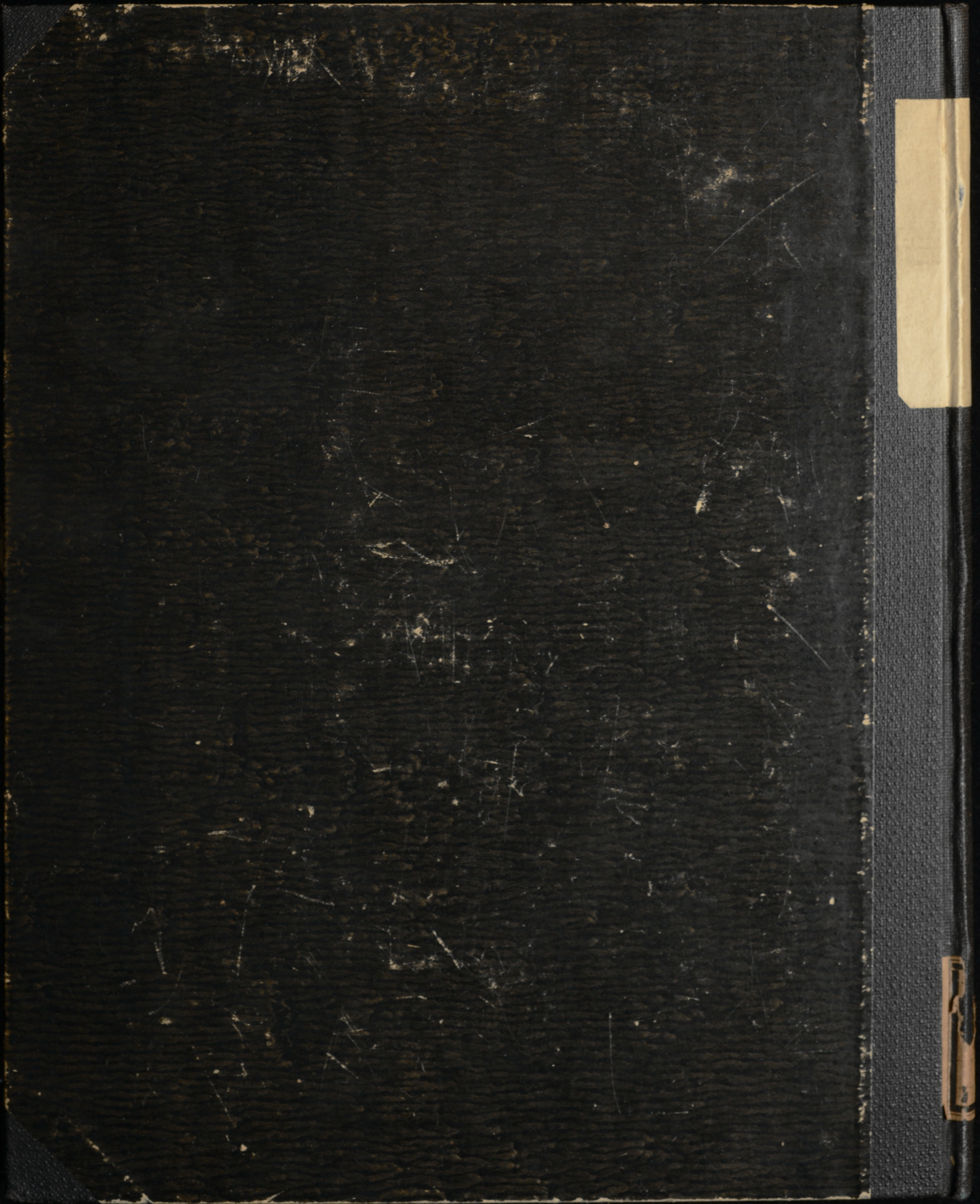
NOBILISSIMUM ANTAGONISTAM
 PENSI DECIMI.

DOMINE WAGNERE!

AUT INTELLEXISTI PENSUM DECIMUM, AUT NON;
 ATQUI INTELLEXISTI; ERGO NON INTELLEXISTI.
 MAJOR EST UTRIUSQUE; MINOR TUA; CONCLUSIO MEA.

...na classis sit homo, ut loquar verbis H. OLIVA-
 ...aspera ad astra itur per varios casus per tot di-
 ...Fortis autem hic poscitur animus, mortis terrore
 ...um vitæ extremum inter munera naturæ ponat
 ...ne dolores, nesciat irasci, nihil cupiat, & potiores
 ...HERCULIS ærumnas ducat sævosque labores &
 ...is & SARDANAPALI cœnis. En Nobilissimum

ut. de Numeri Quinarij Excellentia §. IX. Juncto Pen-
 ...curfus Studentici de Studiosi Monasterio Academi-
 ...§. 4. ubi nostro scopo hic inservientia plura in no-
 ...runt.

§. II.

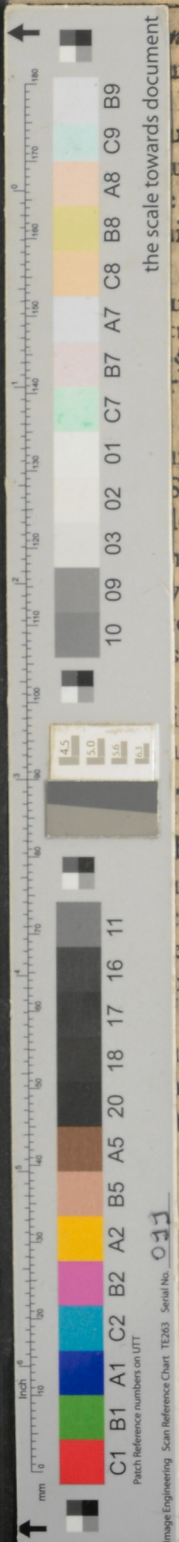
...r NOBILISSIMO ex se nato inest Epictetis, So-
 ...Senecæ, Bruti, Catonis. Philosophiam habet ca-
 ...lem, i. e. Sie ist im Kopff und nicht auf den
 ...non μερικῶς & in tantum, sed ὀλικῶς & in to-
 ...vit in mundo, quasi extra mundum, infra coc-
 ...oelum, ne qua pavidum feriant minæ, si fra-
 ...Loquimur autem præprimis de Politico eeu
 ...quem quidem sat aperte indicat §. III. Sect. II.
 ...in tempore Stulticiam omnium vitiorum matrem,
 ...ubitu & commodo erigi. Divites ignobiles ocu-
 ...Magnanimæ paupertatis ipsum non pudet.
 ...virtuti und gebrauchet sich einer Philosophischen
 ...hen Freyheit. In mundo est nonnisi accidens.
 ...um NOBILISSIMUM ad ἀπαθείαν i. e. Nichts
 ...ydens = Befreyung, naturalem bonitatem, &
 ...em ducentia. Cum his autem conjunctam de-
 ...benes animum fidelissimum.

§. III.

...emque nunc fidelissimum putat je ehrlicher,
 ...respicit propria, non Personalia. Studer fi-
 ...nen wackern und edleren Manne decenti. Uni

B 2

contra

the scale towards document